

KOKKOLA

KARLEBY

Plan för global fostran

2018–2021

Småbarnspedagogik och undervisningstjänster i Karleby

Utarbetad av: Styrgruppen för global fostran
Kontaktperson: Eeva-Liisa Kiiskilä, eeva-liisa.kiiskila@edu.kokkola.fi
Planen gäller: 2018–2021
Behandlad av: Bildningsdirektör 6.3.2019
Planen på andra språk: Globalikasvatuksen suunnitelma
Kokkolan kaupungin varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut

Innehåll

1 Inledning.....	2
2 Verksamhetsmiljö.....	3
2.1 Nationell och regional internationalism.....	3
2.2 Internationalisering på hemmaplan.....	3
2.3 Internationell mobilitet och vänortsverksamheten i Karleby.....	3
2.4 Global fostran och Världsskolan i Karleby.....	4
2.5 Språkkunskaper, kommunikativa färdigheter och interkulturella färdigheter.....	4
3 Värden och vision.....	5
3.1 Värdegrunden.....	5
3.2 Vision.....	6
4 Fostran till världsmedborgarskap.....	6
4.1 Begrepp.....	6
4.2 Global fostran i läroplanen.....	7
4.3 Världsmedborgarens kompetenser.....	8
5 Mål, verksamhet och organisation.....	10
5.1 Mål.....	10
5.2 Verksamhet och organisation.....	11
6 Utvärdering och uppföljning.....	12
Källor och bakgrundsmaterial.....	13

1 Inledning

Grunderna för planen för småbarnspedagogik, värdegrunderna och temaområdena i läroplanerna för förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen samt bl.a. FN:s mål för hållbar utveckling från 2015 (Agenda 2030) ålägger genomförandet av global fostran. Målen omfattar bl.a. jämställdhet, jämlikhet, samarbete, främjande av fred och rättvisa samt hållbar utveckling (Finlands FN-förbund, Agenda 2030).

I Karleby stads plan för global fostran introduceras verksamhetsmiljön på stadsnivå och individnivå, den globala fostrans värden, visioner, samarbetspartner och begrepp samt hur global fostran tas upp i läroplanerna. Planen beskriver därtill världsmedborgarens kompetenser och den globala fostrans mål, organisation, verksamhet och bedömning. Syftet med planen är att den ska ligga till grund för och stödja genomförandet av den globala fostran inom småbarnspedagogiken och i skolorna.

Karleby stads riktlinjer för global fostran påverkas bl.a. av Utbildningsstyrelsens och undervisnings- och kulturministeriets förordningar.

2 Verksamhetsmiljö

2.1 Nationell och regional internationalism

Karleby är en tvåspråkig kuststad där invånarna också har många olika språk- och kulturbakgrund. Av invånarna har 12,7 procent svenska som modersmål och 3,4 procent har ett annat språk som modersmål än finska eller svenska. I Karlebynejden bor ca 1 200 invandrare eller personer med invandrarbakgrund som representerar över femtio olika medborgarskap. Invandrare har kommit till Karleby från bl.a. Ryssland, Estland, Vietnam, Kina, Sverige, Sudan, Thailand, Iran, Irak, Turkiet, före detta Burma samt Storbritannien. (Karleby stads webbsidor)

Karleby är områdets ekonomiska och kulturella centrum samt centrum för trafik och kommersiella tjänster. Ett av stadens strategiska mål är att vara djärvt internationell (Karleby stads strategi 2018–2021). Studeranden från ett flertal olika länder studerar inom de engelskspråkiga utbildningsprogrammen vid Mellersta Österbottens Yrkeshögskola. Antalet internationella studeranden ligger över det nationella medeltalet. (Mellersta Österbottens yrkeshögskolas webbsidor)

2.2 Internationalisering på hemmaplan

Internationalisering på hemmaplan uppmuntrar oss att öppna upp våra sinnen för mångkulturalism både i och utanför daghemmet och skolan. Internationalisering på hemmaplan kan genomföras i den egna enheten för småbarnspedagogik, i skolan och närmiljön samt t.ex. i samarbete med skolor, företag, föreningar, församlingen eller motsvarande instanser i den egna kommunen. I många av Karleby stads daghem och skolor finns barn och unga med olika språk- och kulturbakgrund. Daghemmen och skolorna i Karleby ordnar i varierande utsträckning verksamhet som är inriktad på internationalisering på hemmaplan bl.a. med hjälp av skolornas egna temadagar och besök av utomstående personer samt genom samarbetsprojekt med den egna staden eller regionala samarbetsprojekt. Internationalisering på hemmaplan är ett utmärkt sätt för barn och unga att lära känna de kulturer och kulturella bakgrunder som finns runtomkring dem. Antalet barn med annan språklig och kulturell bakgrund ökar inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen i och med bl.a. arbetskraftsinvandring.

2.3 Internationell mobilitet och vänortsverksamheten i Karleby

Skolorna och daghemmen i Karleby deltar i det internationella samarbetet med hjälp av vändaghem och vän-skolor samt studieresor och mobilitet. Skolorna kan under december månad ansöka om understöd hos undervisningstjänster för finansiering av internationellt samarbete. Beslut om understöd fattas under januari-februari. Understöd ska sökas med undervisningstjänsters blankett.

Enheterna inom småbarnspedagogik och skolorna kan söka understöd, av bl.a. Utbildningsstyrelsen, för internationella samarbetsprojekt och mobilitet. Skolorna i Karleby deltar t.ex. i projekten Erasmus+ och Nordplus där samarbetspartnerna är andra skolor runt om i Europa. Den projektfinansiering som beviljats av Utbildningsstyrelsen har möjliggjort och möjliggör bl.a. lärar- och elevutbyte samt vidareutbildningar utomlands för lärare. Syftet med projekten är att hjälpa barn och unga samt undervisningspersonal att förstå den kulturella och språkliga mångfalden som finns i Europa samt dess betydelse. Projektteman bidrar till att teman för global fostran behandlas genom mångformiga metoder och då återkopplas projekten naturligt till innehållet och målen i läroplanen. Projekt genomförs också i samarbete med organisationer och andra aktörer.

Karleby har många vänorter och verksamheten mellan städerna är aktiv. Samarbetet har ofta långa anor. Skolorna har möjlighet att söka understöd av stadsstyrelsen för vänortsverksamhet mellan skolor. Utöver vänortsverksamheten deltar också en del skolor i internationellt samarbete med skolor utanför Europa.

2.4 Global fostran och Världsskolan i Karleby

Världsskolan är en stödtjänst för lärare och fostrare som omfattar global fostran. Syftet med Världsskolan är att tillhandahålla olika typer av beprövad och prövad material till global fostran för att stödja och underlätta genomförandet av global fostran i enheterna.

Centrala arbetsformer för Världsskolan är att erbjuda material samt stöd och handledning till undervisnings- och fostringspersonal, upprätthålla och uppdatera ett omfattande studiematerial som är tillgängligt via internet, och utbilda undervisningspersonal. Materialet består av ett läromedelspaket i utvecklingsfostran och global fostran, de s.k. Världsskolans kappsäckar.

Världsskolan samarbetar med inhemska och internationella medborgarorganisationer i fråga om utbildningar och material. Medborgarorganisationerna tar fram årligen ett brett utbud av studiematerial för global fostran och utvecklingsfostran samt ordnar utbildning i anknytning till dessa. Tyngdpunkten i materialet som Världsskolan prioriterar ligger på praktisk och engagerande lärande.

Kasvattajat rauhan puolesta ry startade projektet Världsskolan i Uleåborg 2006. Verksamheten spred sig till Åbo och Helsingfors 2010 och till Karleby 2011. Världsskolan fungerar också i Tammerforstrakten och i Joensuu. Från början av 2010 har Institutet för Fredsfostran r.f. ansvarat för verksamheten. Världsskolans samarbetspartners är olika medborgarföreningar. Utrikesministeriet stöder projektet.

<http://maailmankoulu.fi/svenska/>

2.5 Språkkunskaper, kommunikativa färdigheter och interkulturella färdigheter

Småbarnspedagogiken har som uppdrag att stödja utvecklingen av barnens språkliga kunskaper och färdigheter samt deras språkliga identiteter. Barnens intresse och nyfikenhet för språk, texter och kulturer ska stärkas. Då man stödjer språkutvecklingen utvecklas även barnets multilitteracitet. Språkutvecklingen har också samband med andra delområden inom mångsidig kompetens, bland annat kulturell och kommunikativ kompetens. När barnens språkliga färdigheter utvecklas ger det barnen nya möjligheter att påverka, delta och vara aktiva aktörer.

I läroplanerna och språkprogrammen för den grundläggande utbildningen och gymnasiet i Karleby eftersträvas goda och mångsidiga språkkunskaper. Syftet med undervisningen i främmande språk är att ge eleverna och studerandena färdigheter att handla i kommunikationssituationer på olika språk. Det är också viktigt att öka elevernas och studerandenas förmåga att förstå och värdesätta andra kulturella livsformer.

Läroplanens bilaga "Kokkolan kaupungin eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetus esi- ja perusopetuksessa" (Undervisning för olika språk- och kulturgrupper i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen i Karleby; tillgänglig på finska) beskriver noggrannare hur språkundervisningen ordnas för olika språk- och kulturgrupper i Karleby. I språkprogrammet i läroplanerna för den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen i Karleby fastställs vilka språk som undervisas och i vilken omfattning.

Förberedande undervisning inför den grundläggande utbildningen ordnas i tre grupper i Karleby. För två av grupperna ordnas undervisningen i en skola med grundläggande undervisning för årskurserna 1–6 och för en av grupperna i en skola med grundläggande undervisning för årskurserna 7–9. Eleverna studerar individuellt

i gruppen som ger förberedande undervisning i 1–2 (3) år. Redan i början av den förberedande undervisningen integreras eleverna i de basgrupper i konst- och färdighetsämnen som motsvarar deras ålder. Undervisning som förbereder för gymnasieutbildning ordnas i Kokkolan suomalainen lukio.

Språkbadsundervisning på svenska och engelska har ordnats i drygt tjugo år i Karleby. Språkbadsundervisningen är en frivillig undervisningstjänst som ordnas inom den grundläggande utbildningen. I Karleby kan barn söka till språkbadsundervisningen i femårsåldern. Den engelskspråkiga språkbadsundervisningen ordnas i Pikiruukin päiväkoti för femåringar och för förskolegruppen i Hollihaan koulu. Den svenskspråkiga språkbadsundervisningen ordnas för femåringar i fastigheten vid Falandersgatan och för förskolegruppen i Hollihaan koulu. Eleverna i de bägge språkbadsgrupperna studerar i Hollihaan koulu i årskurserna 1–6 och flyttas till Länsipuiston koulu i årskurs 7. Inget inträdesprov ordnas till språkbadsundervisningen. Sökandet sker via språkbadsgrupperna inom småbarnspedagogiken.

3 Värden och vision

3.1 Värdegrunden

Vilka värden och mål finns i framtidens skola? Respekt för de mänskliga rättigheterna betonas vid sidan av respekt för livet och naturen i planen för småbarnspedagogik och i läroplanerna. I samma anda som i planen för småbarnspedagogik och i läroplanerna eftersträvar man att uppnå målen för global fostran via arbete via olika kanaler. En genomgående respekt för mångfalden samt målen och värdegrunden för hållbar utveckling är ryggraden i fostran och undervisning. Man strävar dock också efter att uppnå målen med hjälp av lärområden, studieinnehåll, mångsidig kompetens samt mångvetenskapliga lärområden.

Inom småbarnspedagogiken och undervisningstjänster är målet att främja barns och ungas utveckling till aktiva samhällsmedlemmar med förutsättningar för att verka i ett demokratiskt och jämlikt samhälle men också för egen del främja tolerans, globalt ansvar och hållbar utveckling i samhället (OKM 2012:6). Värdegrunden för global fostran ger både fostrare och också barn och unga förutsättningar för fördomsfria attityder, förståelse för globala fenomen och teman samt uppmuntrar att vara aktiv och ha mod i all verksamhet.

Karleby stads gemensamma värden är mod att förnyas, innovation, ansvarskänsla, ansvarsfullhet, högaktning och ekologisk hållbarhet och de återkopplas i de värden som tas upp i strategin för global fostran. Genom global fostran ges möjligheter att stärka självförtroendet i ett jämlikt gemenskap. Eget välbefinnande och att få uppleva respekt ger en god grund för omsorg och aktiv verksamhet i samhället. Internationella projekt och mobilitet är ett led i global fostran. Metoder som främjar kreativitet och innovation på ett mångsidigt sätt kan med lätthet användas inom global fostran. Elevernas och personalens internationella erfarenheter främjar också stadens mål om barns och ungas delaktighet och om att stärka deras växande och lärande.

3.2 Vision

Karleby bildningsväsens vision är att bygga framtidens bildning och hållbar välbefinnande. Visionen för global fostran har nära samband med målen för småbarnspedagogiken och undervisningstjänster som syftar till att bygga en hållbar gemensam framtid på basis av FN:s mål för 2030.

Man vill ge barn och unga i varje skola samt enhet för småbarnspedagogik i Karleby likvärdiga möjligheter att delta i den mångskiftande verksamheten inom global fostran samt utöka världsmedborgerliga kompetenser. Via nya innovationer och utvecklingsarbete utvecklas nya metoder och man håller sig ajour i den föränderliga världen med stöd av vad man redan lärt sig. Verksamheten utvecklas i samarbete med olika aktörer (bl.a. organisationer, ungdomsväsen, företag). Enheterna för småbarnspedagogik och skolorna utgör en del av gemenskapen, de öppnar sina dörrar och stiger ut i världen för att främja hela gemenskapens välbefinnande, utan att förbise de olika generationernas koppling.

Personalen inom småbarnspedagogiken och undervisningstjänster är genuint fördomsfria och deras fördomsfrihet reflekteras i barnens, elevernas och studerandenas attityder och beteende. Personalen inom småbarnspedagogiken och undervisningstjänster är aktiva globala fostrare som bär sitt ansvar och har möjlighet till fortbildning. Medvetenheten om globala kompetenser växer med kunskapen, och metoderna för att nå dem blir mångsidigare. Global kompetens undersöks 2018 för första gången i PISA-provet. Alla barn och vuxna, elever och medlemmar av personalen har likvärdiga möjligheter att få positiva erfarenheter av teman som rör global fostran och få känna sig som en del av en internationell gemenskap. På så sätt fostras världsmedborgare som respekterar mångfald, är internationella och bär ansvar för hållbar utveckling.

4 Fostran till världsmedborgarskap

4.1 Begrepp

I de finländska skolorna har fostran till internationalism gradvis övergått från en attityd som betonar solidaritet och utvecklingsamarbete till att verka i det globala medborgarsamhället (Kivistö, 2008). Därför har man gått in för att använda begreppet global fostran istället för fostran till internationalism (Undervisnings- och kulturministeriet 2010:14, Lampinen 2009). Begreppet global fostran är mer omfattande än begreppet fostran till internationalism och dess syfte är att utveckla globalt ansvar för ett gott liv och en hållbar framtid (Undervisnings- och kulturministeriet 2010:14).

Olika begrepp bygger på olika synpunkter och betoningar. Paula Hyväri (2011) delar in några begrepp i tabellen nedanför.

Fältet för global fostran

Mänskliga rättigheter	FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, barns rättigheter, minoriteter som utsätts för diskriminering
Fredsfostran	vardagskonflikter, mobbning, främjande av gemenskapsanda, världens konflikter
Utvecklingsfostran	syd–nord, utvecklingsamarbete, rättvis handel, världsomfattande jämlikhet
Interkulturalism	mångkulturalism, invandring, finländska kulturminoriteter
Hållbar utveckling	ekologisk, social, kulturell, miljöfostran, ansvarsfull konsumtion, klimatförändring
Likabehandling	icke-diskriminering, bred diversitet
Jämlikhet	jämställdhet mellan könen, sexuella minoriteter

TABELL 1. Fältet för global fostran (Hyväri 2011)

Likabehandling och jämlikhet är grundläggande rättigheter och innebär i princip samma sak: att motverka diskriminering och försäkra lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, språk, nationalitet, ålder, funktionalitet, sexuell läggning, religion, övertygelse eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person. I lagen och myndighetsarbete avser jämlikhet oftast jämställdhet mellan könen. Vid hänvisning till övriga diskrimineringsgrunder används begreppet likabehandling (Jääskeläinen et al 2015).

4.2 Global fostran i läroplanen

Undervisningsstyrelsen har godkänt de nya grunderna för förskoleundervisningens läroplan 2014, grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, grunderna för gymnasiets läroplan 2015 och grunderna för planen för småbarnspedagogik 2016. De viktigaste värden och synpunkterna för global fostran ingår i alla dessa planer i målen för mångsidig kompetens och står i fokus för principerna för att utveckla verksamhetskulturen. Global fostran genomsyrar värdegrunderna och också målen för och innehållet i lärområdena och läroämnena.

I grunderna för planen för småbarnspedagogik beskrivs hur barnen växer i en värld som kännetecknas av kulturell, språklig och åskådningsmässig mångfald, vilket ger den kulturella kompetensen ökad betydelse. Enligt planen för småbarnspedagogik ska barnen uppmuntras att bekanta sig med andra människor, språk och kulturer och modeller för positivt bemötande av mångfald utvecklas samt barnens växande förmåga att delta och påverka stödjas.

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan betonar att olika åskådningar, religioner, traditioner och kulturell mångfald ska bemötas med öppenhet och respekt. Grunderna uppmuntrar barnen att delta och påverka och framhäver principerna om hållbar livsstil med tanke på sociala, kulturella och ekologiska dimensioner.

Enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen har den grundläggande utbildningen i uppdrag att stödja elevernas utveckling till humana människor som strävar efter sanning, godhet och skönhet samt rättvisa och fred. Den grundläggande utbildningen grundar sig på respekt för liv och mänskliga rättigheter samt på det mångskiftande finländska kulturarvet som har formats och kontinuerligt formas genom växelverkan mellan olika kulturer. Undervisningen stärker den kulturella mångfalden, främjar kulturell och interkulturell kommunikation och lägger på så sätt grund för en kulturellt hållbar utveckling.

Grunderna för gymnasiet läroplan framhåller likaså att bildning innebär förmåga och vilja att på ett etiskt, empatiskt och konstruktivt sätt hantera konflikter mellan ideal och verklighet. Gymnasieundervisningen ska bygga på de viktigaste konventionerna om mänskliga rättigheter och sträva både vad gäller innehåll och metoder att ha respekt för dessa och människolivets okränkbarhet. Gymnasieundervisningen ska främja jämlikhet och likabehandling samt välbefinnande och demokrati.

Läroplanen för den grundläggande utbildningen fastställer helheter för mångsidig kompetens vilket innebär att kunskaper om och färdigheter i olika läroämnen integreras inom ett ämnesområde. Ett gemensamt mål för mångsidig kompetens är att stödja utvecklingen som människa samt främja kompetens som förutsätts för delaktighet i ett demokratiskt samhälle och en hållbar livsstil. Intressanta helheter i fråga om global fostran är Kulturell och kommunikativ kompetens (K2) samt Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid (K7).

I gymnasiet läroplan ingår temaområden som borde integreras i undervisningen i olika läroämnen och vara synliga i skolans dagliga arbete och verksamhetskultur. De mest centrala temaområdena vad gäller global fostran är *hållbar livsstil och globalt ansvar* och *kulturkompetens och internationalism*. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014; Grunderna för gymnasiet läroplan 2015)

4.3 Världsmedborgarens kompetenser

I Utbildningsstyrelsens projekt Världsmedborgare i Finland (2010–2011) reflekterar man över vilket kunskapsförväntas av en världsmedborgare. Vad kunde vara kompetenser för en världsmedborgare? Som resultat av projektet utformades en s.k. kompetensblomma som beskriver kompetensområden som är förknippade med världsmedborgarskap.

Världsmedborgarens identitet

Kompetensområden som är förknippade med världsmedborgarskap bygger upp världsmedborgarens identitet. Världsmedborgarskap är internationalisering som färgas av strävan till miljöansvar och universell etik. Världsmedborgarens identitet innebär människans insikt om sig själv som en internationell och globalt betydelsefull individ.

Världsmedborgarens etik

En etisk livsställning är en viktig del av världsmedborgarens identitet. Världsmedborgarens etik är etik som värdesätter mänskliga rättigheter, där jämlikhet, likabehandling, demokrati och hållbar utveckling är centrala värden och det som man strävar efter.

Interkulturell kompetens

Interkulturell kompetens d.v.s. kompetensen mellan olika kulturer innebär förmåga att bemöta, förstå och respektera både den egna och också andras kulturer. Interkulturell kompetens utvecklas inom småbarnspedagogiken och i skolorna genom bl.a. internationell verksamhet, kännedom om språk och kulturer samt genom att göra mångfalden av språk, kulturer och åskådningar synliga. Som interkulturell kompetens kan ses vilja att möta kulturell olikhet och leva in sig i annorlundaskap.

Hållbar livsstil

Globalt ansvar står i fokus i världsmedborgarens etik. Globalt ansvar kan innebära att man förbinder sig att förverkliga mänskliga rättigheter runt om i världen och att göra hållbara val och finna hållbara lösningar för framtidens värld. Till världsmedborgarens kompetens ingår insikt om sig själv som en ansvarsfull konsument och aktör i den globala världen.

Världsmedborgarens samhälleliga kompetens

Världsmedborgaren måste förstå de olika samhällenas verksamhetsprinciper för att kunna agera ansvarsfullt och på ett lösningsinriktat sätt. Samhällelig kompetens hjälper att förstå samhälleliga processer och individens möjligheter att påverka dem. Världsmedborgarens samhälleliga kompetens innebär förståelse för demokrati, rättvisa, jämlikhet, medborgarskap och medborgerliga rättigheter.

Globalt ansvar och partnerskap för utveckling

FN:s globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030) har som syfte att skapa en bättre värld för alla. Det kan uppnås när alla förstår sitt globala ansvar i relation till mänskligheten, mänskliga rättigheter, miljön och ekonomin. Dessa mål är universella; de gäller individen, skolan, kommunen, staten, företag och internationella gemenskap. Gemensamma värden och mål hos olika aktörer är förutsättningen för att målen ska kunna uppnås.

Världsmedborgarens ekonomiska kompetens

Förståelse för globala ekonomiska mekanismer, samband, beroendeförhållande är en viktig del av världsmedborgarens kompetens. Världsmedborgaren ska som konsument kunna göra etiskt hållbara val i sitt eget vardagsliv. Centrala begrepp i världsmedborgarens ekonomiska kompetens är bl.a. rättvis handel, ekologisk produktion, etisk produktion, världshandel, världsbanken, kvinnobanken samt ekocertifikat.

Övriga kompetenser för en världsmedborgare

Världen förändras snabbt och vi vet inte vilka kompetenser morgondagens världsmedborgare behöver. Digitalt kunnande är bl.a. kompetenser som framtiden världsmedborgare behöver.

Lånad: http://www.oph.fi/download/172679_skolor_lar_sig_utvecklingspartnerskap.pdf, s. 5
http://www.polkka.info/maailmankansalaisen_kompetenssikukka.html

5 Mål, verksamhet och organisation

5.1 Mål

Globalitet och internationalism är allt mer framträdande i alla läroplansgrunder.

Mål för fostran till internationalism och global fostran:

- Förverkliga mål om växande till världsmedborgarskap i enlighet med planen för småbarnspedagogik samt läroplanerna.
- Främja global fostran som ett led i småbarnspedagogiken och skolans vardag.
- Beakta global fostran i småbarnspedagogikens, förskoleundervisningens och skolornas årsplaner.
- Med hjälp av skolspecifika ansvarspersoner stödja arbetet med att samordna global fostran.
- Erbjud utbildningar i global fostran.
- Utvärdera verksamheten inom global fostran både ur elevens och organisationens perspektiv.
- Ge en grund för ett världsmedborgarskap som respekterar de mänskliga rättigheter.
- Ge färdigheter att möta människor med olika kulturell och språklig bakgrund.
- Lära sig tillsammans över språk-, kultur-, religions- och livsåskådningsgränser med hjälp av informations- och kommunikationsteknik.
- Skapa en grund för hållbar utveckling.
- Främja att jämlikhet och likställdhet förverkligas inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen.
- Bilda konkreta nätverk på regional, nationell och global nivå.

5.2 Verksamhet och organisation

I Karleby ingår global fostran i den småbarnspedagogiska verksamhetskulturen och i skolornas verksamhetskultur via de olika läromådena, målen för läroämnena, de mångsidiga färdigheterna och mångvetenskapliga lärområdena. Global fostran är en del av fostran, undervisningen och studierna samt personalutvecklingen. Det är viktigt att reflektera över etiska värderingar i gemenskaper som håller på att bli alltmer kulturellt mångskiftande. Inom småbarnspedagogiken och i skolor diskuteras mänskliga rättigheter och utvecklas förmåga till etiskt tänkande, t.ex. förmåga att skilja mellan rätt och fel, analysera olika alternativ, ha förmåga att iakttä frågor ur olika synvinklar och mod att välja det alternativ som känns rätt. Vilja att lära sig av och bry sig om andra samt kulturen av att göra tillsammans stärks och blir en del av vardagen.

Styrgruppen för global fostran planerar och styr den globala fostran inom småbarnspedagogiken och i skolorna. I styrgruppen för global fostran ingår Världsskolans team, utvecklingskoordinatoren, utvecklingschefen samt en representant för Ungdomscentra Villa Elba. Bland skolornas undervisningspersonal väljs ansvarslärare för skolorna. Ansvarslärarna bildar Karleby stads nätverk av globala fostrare och bidrar till att verksamheten inom global fostran sträcker sig till alla barn och unga i både finskspråkiga och svenskspråkiga skolor. Ansvarslärarna för global fostran stödjer skolorna i deras arbete inom området för global fostran genom att förmedla material, dela idéer, ge tips om internationalism samt information om utbildningar, projekt och evenemang som bland annat Världsskolan ger ut till sitt nätverk. Olika enheter utnyttjar också eventuella internationella kontakter, nätverk, utländska gäster och utbyteselever. Elevkåren och elevkårens styrelse har en aktiv roll i utvecklingen av internationalism och planeringen av verksamheten.

Projektverksamheten ska genomföras i enlighet med läroplanen och vara väl motiverad innovativ verksamhet. Ledningen för bildningsväsendet måste godkänna projekt. Den som samordnar verksamheten ansvarar för projektet i samarbete med bildningsväsendet. Genom projekt utvecklas nya metoder och mer omfattande möjligheter till jämlik global fostran.

Styrgruppen för global fostran har i uppgift:

- starta och stödja nya utvecklingsprojekt inom global fostran.
- utarbeta och uppdatera anvisningar för utvecklingsprojekt och samarbete som gäller global fostran.
- kommunikation.
- planera och genomföra skolspecifika fortbildningar.
- utnyttja den expertis som finns i skolorna och inom småbarnspedagogiken.
- följa upp uppnåendet av målbilden för planen för global fostran.

Institutet för Fredsfostran samordnar Världsskolornas verksamhet på nationell nivå.

Sett ur barnets och den ungas perspektiv är global fostran en del av vardagsverksamheten och utvecklingen till världsmedborgarskap som sker på olika sätt och med beaktande av skolornas specialkompetens. Varje lärande gemenskap borde erbjuda sin gemenskap möjligheter att lära sig och utbilda sig inom området för global fostran.

Planerna för likabehandling och jämställdhet inom småbarnspedagogiken och i skolorna är handlingar med aktivt innehåll som årligen ska utvärderas och nya beslut om mål och åtgärder för nästa läsår ska fattas tillsammans med gemenskapen. I och med planerna beaktas bl.a. jämställdhet mellan könen samt verksamhetsmodeller och vardagspraxis som främjar jämställdhet. Så småningom ökar medvetenheten om hur mångskiftande sexuell identitet kan vara och på så sätt blir det lättare att stödja och beakta behov hos olika barn och unga. Barn och unga ska höras i samband med beslutsfattande.

6 Utvärdering och uppföljning

Planen om internationalism och planen om global fostran ingår i läsårsplanerna för både den svenskspråkiga och finskspråkiga förskoleundervisningen och grundläggande utbildningen. Ansvarsläraren för global fostran samt skolans ledning ska årligen utvärdera genomförandet av planen. I nätverket av ansvarslärare som sammankallas av Världsskolan delges god praxis och utvärderas det gångna årets verksamhet. På stadens nivå ska styrgruppen för global fostran utvärdera verksamheten och hur målen med tanke på framtida utveckling har uppnåtts.

Verksamheten utvärderas årligen av utbildningsanordnaren genom att samla in utvärderingsuppgifter om bl.a. uppnåendet av läroplanernas mål och målen för global fostran samt tillämpningen av tillvägagångssätten för hållbar utveckling, via enkäter.

På basis av uppföljningen och utvärderingen av målen i utvärderingsanordnarens internationaliseringsstrategier och skolornas internationaliseringsplaner kan man utarbeta mångsidigare utvecklingsförslag och utvecklingsplaner samt ordna utbildningar av högre kvalitet och annat stöd som är mer strukturerad.

Källor och bakgrundsmaterial

Källor:

Grunderna för planen för småbarnspedagogik och läroplansgrunderna

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan 2014. Utbildningsstyrelsen.

http://www.oph.fi/download/174850_grunderna_for_forskoleundervisningens_laroplan_2014.pdf

Grunderna för gymnasiet läroplan 2015. Utbildningsstyrelsen.

http://www.oph.fi/download/174853_grunderna_for_gymnasiets_laroplan_2015.pdf

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014. Utbildningsstyrelsen.

http://www.oph.fi/download/166434_grunderna_for_laroplanen_verkkojulkaisu.pdf

Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2016. Utbildningsstyrelsen.

http://www.oph.fi/download/179348_grunderna_for_planen_for_smabarnspedagogik_2016.pdf

Övriga källor:

Agenda 2030. Finlands FN-förbund. <http://www.ykliitto.fi/yk70v/yk/kehitys/post-2015> (på finska)

Hyväri, P. Maailmankoulu. Globaalikasvatuksen verkostohanke ja tukipalvelu opettajille. Tillgänglig:

http://cimo.multiedition.fi/eNewsletter4/yleissivistava_koulutus/Syyspaivat_2011/Liitteet/HYVRIMaailmankansalaiseksiverkostoitumalla-Compatibility-Mode.pdf (på finska)

Jääskeläinen L. et al 2015. Jämställdhetsarbete är en kunskapsfråga. Guide för främjande av jämställdhet i den grundläggande utbildningen. Utbildningsstyrelsen. http://www.oph.fi/download/173401_jamstalld-hetsarbete_ar_en_kunskapsfraga.pdf

Mellersta Österbottens Yrkhögskolas webbsida. Tillgänglig: <http://www.centria.fi>

Kivistö, J. (2008). Globaaliin vastuuseen kasvaminen. Näkökulmia maailman hahmottamisen pedagogiikkaan. Helsinki: Ulkoasiainministeriö. 2. painos. (på finska)

Karleby stads strategi 2018–2021. http://www.kokkola.fi/hallinto/kaupungin_strategia/sv_SE/kaupungin_strategia/

Lampinen, J. 2009. Kasvatusta kansainväliseen yhteistyöhön, ymmärrykseen ja rauhaan. I: Tulevaisuus meissä. Kasvaminen maailmanlaajuiseen vastuuseen. Undervisningsministeriets publikationer 2009:40. Tillgänglig:

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76679/opm40.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (på finska)

Världsmedborgarens kompetensblomma.

http://www.polkka.info/maailmankansalaisen_kompetenssikukka.html (på finska)

http://www.oph.fi/download/172679_skolor_lar_sig_utvecklingspartnerskap.pdf, s. 5

Webbsidan Världsskolan. Tillgänglig: <http://www.maailmankoulu.fi>

Bakgrundsmaterial

Fostran till globalt ansvar. Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2011:25. Tillgänglig: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75402/OKM25.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Fostran och undervisning för olika språkliga och kulturella grupper i Karleby. Tillgänglig: https://www.kokkola.fi/palvelut/opetus_ja_kasvatus/perusopetus/maahanmuuttajaopetus/fi_FI/maahanmuuttajaopetus/ (på finska).

Karleby stads webbsidor. Projekt: Maailmankoulu.
http://www.kokkola.fi/palvelut/opetus_ja_kasvatus/hankeet_ja_projektit/fi_FI/maailmankoulu/ (på finska).

Mattila, P (2008). Internationalism – från festtal till skolans vardag. Information till kommunala beslutsfattare och rektorer. Utbildningsstyrelsen & CIMO. Tillgänglig: http://www.oph.fi/download/48143_Internationalism_fran_festtal_till_skolans_vardag.pdf

Utbildningsstyrelsen & CIMO. 2011. Kvalitetsrekommendation för den internationella verksamheten - den allmänbildande utbildningen. Tillgänglig: http://www.oph.fi/download/138029_kvalitetsrekommendation_for_den_internationella_verksamheten.pdf